

HANDLINGSPLAN KLIMA ØSTFOLD 2019

KLIMA ØSTFOLD

Klima Østfold er et samarbeid mellom kommunene og fylkeskommunen i Østfold og Fylkesmannen i Oslo og Viken om planlegging og gjennomføring av tiltak for reduksjon av klimagassutslipp og energiforbruk.

Det samarbeides om prosjekter og tiltak som er forenlig med kommunenes klima- og energiplaner, samt andre kommunale planer. Arbeidet organiseres gjennom en årlig handlingsplan for Klima Østfold-samarbeidet.

Samarbeidets rolle

Klima Østfold er ikke en erstatning for kommunalt klima- og energiarbeid, men en styrking og ressurs for partnernes egen måloppnåelse.

Klima Østfolds rolle er å øke gjennomføringsevnen for klima- og energiltak gjennom å:

- Koordinere klima- og energiarbeid i fylket for å styrke gjennomføringen av kommunenes vedtatte politikk.
- Tilrettelegge for samarbeid og deling av erfaring mellom partene.
- Mobilisere økte ressurser til tiltak gjennom søknader til tilskuddsprogrammer nasjonalt og internasjonalt.
- Kompetanseheving og informasjonsspredning hos partene og i Østfoldsamfunnet.
- Kvalitetssikre og følge opp tiltak ut fra potensial for reduksjon av klimagassutslipp.
- Utvikle relevante indikatorer og utarbeide klimaregnskap for kommunene for å måle oppfølgingen av klimaplanene over korte og lengre perioder.
- Utvikle relevante indikatorer og utarbeide klimaregnskap for kommunene for å måle utviklingen over tid.

Les mer om Klima Østfold i Vedlegg 1.

ØKONOMI

Samarbeidet finansieres gjennom et årlig beløp fra hver deltakerkommune og fylkeskommunen bidrar tilsvarende kommunenes bidrag. Hver kommunes bidrag er 20 000 kroner pluss 1,50 kr per innbygger i kommunen. Fylkesmannen har forpliktet seg til minst å bidra med kr 50 000 pr år. Deltagerfinansieringen tilsvarer ca. 1,6 millioner kroner per år. Utover dette utvikles det prosjekter for å hente midler i ekstern støtte og tilskudd. Fylkeskommunen støtter i tillegg Klima Østfold med kontor- og sekretariatsfunksjoner. Det er overført ca. kr 900 000 fra 2018, hvorav ca. 800 000 er øremerket prosjekter som enten er skjøvet på, eller var planlagt å gå over flere år.

Klima Østfold er partner i en del prosjekter. Midler som utgjør egeninnsats fra Klima Østfold i prosjekter synliggjøres i Klima Østfolds budsjett, mens prosjektenes budsjetter utover dette gjengis i egen tabell.

Budsjettforslag 2019

	Regnskap 2018	Budsjett 2018	Budsjett 2019
Saldo/overført januar	1 085 920	1 085 920	933 293
Finansiering			
Bidrag fra kommunene	835 816	827 000	780 000
Bidrag fra Fylkeskommunen	781 032	777 000	780 000
Bidrag fra Fylkesmannen	75 000	50 000	75 000
Eksterne midler:			
Skjønnsmidler fra Fylkesmannen til prosjekt Energi- og klimaplaner ¹	-	500 000	600 000
Skjønnsmidler fra Fylkesmannen	-	100 000	-
Klimasats, Nettverksstøtte	450 000	450 000	450 000
Total:	3 227 768	3 789 920	3 618 293
Utgifter:			
Lønn koordinator, KØ-andel kommunikasjonsrådgiver og utstyr	1 142 605	1 150 000	1 200 000
Prosjektadmin og reiser for sekretariatet	14 883	15 000	15 000
Arrangere og delta på møter og konferanser	56 646	100 000	50 000
Studieturer, kompetansehevingsaktiviteter	26 417	120 000	50 000
Nettside og formidling	20 705	30 000	28 614
Dokumentasjon av Klima Østfold fra 2012-2019			50 000
Klimagassbudsjett og klimagassregnskap ²	-	200 000	250 000
Abbonement - Energiportalen	120 000	145 000	120 000
Holdningsskapende arbeid, Grønne uker, Klimasmarte folk og firmaer ³	-	290 000	600 000
AUs pott til gode klimainitiativ ⁴	-	150 000	150 000
Andre aktiviteter	-	22 021	-
Klimasmart Landbruk-prosjektet.	270 399	270 399	150 000
Egeninnsats i Fossilfrie maskiner-prosjektet	300 000	300 000	
Egeninnsats i 2 klimasatsprosjekter: Areal og transport			100 000
Klimapartnere Østfold			100 000
Prosjekt Energi- og klimaplaner ⁵	342 821	997 500	754 679
Total:	2 294 475	3 789 920	3 618 293
Balanse:			0

Merknader til budsjett 2019:

1. Skjønnsmidler fra Fylkesmannen til prosjekt klimaplaner: 300 000 av 600 000 er gitt tilsagn på. Det vil søkes om ytterligere 300 000.
2. Fjorårets ubenyttede beløp til Klimagassregnskap øremerkes Klimabudsjett og klimaregnskap. Dette er egeninnsats i en Klimasats-søknad. Midlene vil benyttes til formålet også om søknad ikke får tilsagn.
3. Midler som er satt av til prosjektet Klimasmarte folk og firmaer fra 2018 og 2019. Deler av midlene inngår som egeninnsats i en Klimasatssøknad.
4. Arbeidsutvalget vil ta stilling til hvordan disse midlene best benyttes.
5. Ca. 260 000 er utestående på denne posten. Flere aktiviteter er planlagt. Derfor søkes det om ytterligere midler.

Tilleggsfinansiering:

Andel av ekstern finansiering fra prosjekter som vil gå til aktiviteter i/relatert til Klima Østfold

	Regnskap 2018	Budsjett 2018	Budsjett 2019
EU-midler til klimaplanprosjekt	800 000	800 000	800 000
Interreg-prosjekt	250 000	250 000	250 000
Klimasats-støtte: Klimasmart Landbruk ⁶	450 000	625 218	375 218
Klimasats-støtte: Massivtre-prosjekt	1 350 309	2 057 446	707 137
Klimasats-støtte: Utlån av Fossilfrie maskiner	400 000	300 000	400 000
Klimasats-støtte: Innkjøp av klimaløsninger	266 667	400 000	400 000
Finansiering fra ØFK til prosjektet Innkjøp av	166 667	250 000	250 000
Finansiering fra ØFK til prosjektet Klimasmarte folk og			750 000
Total	3 683 642	4 682 664	3 932 355

Merknader til tilleggsfinansiering:

6. Ca. 175 000 av Budsjett 2019 er resterende tilskudd av gjeldende prosjektperiode. Det er estimert. 200 000 er et estimat for høsten 2019 i en eventuell videreføring. Avhengig av nytt Klimasats-tilsagn. I tillegg kommer midler gjennom COBEN-prosjektet.

VIKENPROSESSEN OG KOMMUNESAMMENSLÅING

Fylkeskommunen står som nevnt for 50 % av Klima Østfolds grunnfinansiering, samt kontor- og sekretariatsfunksjoner og arbeidsgiveransvar for koordinator og prosjektmedarbeidere. Når Østfold, Akershus og Buskerud slås sammen til Viken fra 2020 vil det i første omgang ikke få innvirkning på Klima Østfold. Fellesnemda i Viken gjorde 08.10.2018 følgende vedtak i sak 113/2018 Prinsipper for videreføring av dagens virkemidler i en overgangsperiode etter 01.01.2020»:

(...)

3. Medlemskap og deltakelse i nettverk, forum, råd og organisasjoner videreføres inntil videre med Viken fylkeskommune som nytt medlem fra 2020.

(...)

6. Fellesnemda er innstilt på å holde budsjettrammene på samme nivå som i dag, men med forbehold avhengig av hvilke økonomiske rammer Viken fylkeskommune vil få til rådighet.

I 2019 vil AU og sekretariat jobbe videre for å realisere vedtaket fra Klimarådsmøtet 2018, blant annet ved å tilby møter og foredrag for å dele erfaringene våre: *Det skal jobbes for at Klima Østfold fortsetter med dagens kommuner også etter 1.1.2020. Vi ønsker å dele vår erfaring med kommunene i nye Viken.*

I forbindelse med forlengelse av Klima Østfold og ny avtale fra 2018 til 2022 ble det enighet om at «Ved kommunesammenslåing vil medlemskap gjelde ny kommune med mindre avtalen sies opp».

HANDLINGSPLANENS AKTIVITETER

1. Oppsummering

I 2019 vil arbeidet med nye klima- og energiplaner fortsette. Fokus vil være på å utarbeide felles grunnlag for tilhørende handlingsplaner med konkrete tiltak og virkemidler og å samarbeide om utarbeidelse av klimabudsjett. I tillegg løper en rekke prosjekter.

- Klimasmart landbruk Østfold (Klimasats-finansiert). Frem til sommer 2019.
- Merkestnader ved prosjektering av Massivtrebygg (Klimasats-finansiert). Frem til sommer 2019.

Prosjekter innen satsingen Fossilfri2030:

- Innkjøp av klimaløsninger - deling av klimakompetanse til anskaffelser (Klimasats-finansiert)
- Testing av fossilfrie maskiner og kjøretøy (Klimasats-finansiert)
- Utlån av el-sykler via bibliotekene
- Fossilfri grenseregion 2030 (Interreg-prosjekt)

Rammeavtale i felleskap:

- Ladestolper – en ny avtale utarbeides og igangsettes i 2019
- Elsykler

2. Erfaringsoverføring og koordinering med andre aktører

Som nettverk utgjør Klima Østfold en plattform som utover å spre erfaringer mellom kommunene også kan nyttes til samarbeid med andre om:

- Spredning av erfaringer og informasjon ut til kommunene og vice versa
- Kommunikasjon utad
- Synergier rundt eventuelle felles aktiviteter
- Koordinering mellom aktører

Det vil etterstrebes denne typer effekter med følgende aktører/enheter:

Som medlem eller støttespiller:

- Klimapartnere Østfold/«Nye Energiform Østfold»: Egen prosjektleder er ansatt for å videreutvikle Energiform Østfold med basis i ny strategi som ble vedtatt i 2018. Klimapartnere vil være et viktig verktøy for Klima Østfold-kommunenes arbeid ut mot næringslivet. Det er foreslått at Klima Østfold bidrar med midler til Klimapartnere i 2019. Mulige modeller for samarbeid mellom Klima Østfold, kommunene og Klimapartnere skal utarbeides av klimakontakter, Klima Østfold-sekretariat og prosjektleder for Klimapartnere Østfold i fellesskap. AU involveres i arbeidet på vegne av Klimarådet.
- Avfallsforum: Koordinator for Klima Østfold er medlem i forumet.
- Håpets katedral: Klima Østfold støtter dette prosjektet og vil spre informasjon om det. *Skal vi klare å redde jordens klima må alle ressurser brukes om og om igjen, og ikke forsøple og skade livet i naturen og havet. Derfor støtter kommune-samarbeidet Klima Østfold mobilisering mot marin forsøpling og er støttespiller til «Håpets katedral».*

Andre aktører/nettverk/prosjekter det etterstrebes koordning med:

- Biogass Oslofjord-samarbeidet
- «Sykkelbyene» og arbeidet til ny sykkelkoordinator ved Østfold fylkeskommune (bl.a sykkelveier etter forenklede standarder)
- Bypakke Nedre Glomma og Hjem-jobb-hjem-initiativet
- Trafikksikkerhetsutvalget og Pedalen/Kirkens bymisjon om sykkeltiltak
- Planforum
- Vannområdene, for eksempel innen arealplaner
- Ungt Entreprenørskap - Klimakunnskap - opplegg for vg/u-skoler
- Inspiria - Klimakunnskap - opplegg for vg/u-skoler
- Smart Innovation Norway og deres «Smart by og samfunn»-arbeidet i Østfold-kommuner
- Innkjøpsavdelingen ved Østfold fylkeskommune og Fylkenes innkjøpsnettverk
- Fylkenes klimanettverk
- Andre klimanettverk i landet
- Covenant of Mayors

3. Møteplan

Klimarådet: Februar 2019.

Arbeidsutvalget: 4 møter.

Klimakontaktene: 3-4 ordinære møter eller samlinger knyttet til klimaplanarbeidet.

Seminar for spesifikke målgrupper: etter behov og kapasitet.

4. Handlingsplan

Handlingsplanen har tradisjonelt vært delt opp ut fra de fem tiltaksområdene. I både 2018 og -19 er en god del av aktivitetene knyttet til felles prosess for rullering av Klima- og energiplaner. Dette arbeidet beskrives som en egen, stor aktivitet. Andre aktiviteter gjengis som i tidligere handlingsplaner i en tabell.

4.1 Felles prosess: Rullering av klima- og energiplaner

Kommuner og fylkeskommuner er pålagt i kommuneplan eller i egen kommunedelplan å innarbeide tiltak og virkemidler for å redusere utslipp av klimagasser og sikre mer effektiv energibruk og miljøvennlig energiomlegging. Mange av kommunene i Østfold er i ferd med å rullere klima- og energiplanene og det pågår et felles prosjekt for å effektivisere og samarbeide om de oppgavene som kan samkjøres. Prosjektet støttes av fylkesmannen, og inngår i et større europeisk prosjekt der offentlige aktører i Spania, Kroatia, Belgia og Litauen også vil lære av oss i Østfold.

I 2019 vil det vedtas nye klima- og energiplaner i flere kommuner, og prosjektet vil gå over i neste fase med fokus på å utarbeide tilhørende handlingsplaner og rutiner for oppfølging.

Kommuner som utarbeider klima- og energiplaner og handlingsprogram:

- Fredrikstad
- Moss/Rygge
- Halden
- Sarpsborg
- Råde
- Marker
- Våler
- Østfold fylkeskommune

Kommuner som vil følge arbeidet ut fra egen interesse, behov og innsats:

- Indre Østfold: Askim, Eidsberg, Hobøl, Spydeberg, Trøgstad.
- Rakkestad
- Rømskog
- Hvaler
- Skiptvet

Nytten for kommuner som ikke ruller egne planer:

- Arrangementer og kompetanseheving
- Kunnskaps- og tekst-grunnlag, virkemiddel- og tiltaksbank for egen fremtidig rullering av planer.

I tillegg pågår andre aktiviteter og prosjekter uavhengig av klimaplanarbeidet.

4.2: Areal- og transport Mål:	Prosjekt/ Hovedaktivitet	Tiltak/ Delaktiviteter	Ressurser	Krever investeringer/midler fra kommunene
Redusere klimagassutslipp fra transport: Fossilfri transport i Østfold innen 2030	Uttesting av fossilfri maskiner og kjøretøy (Klimasats)	Teste fossilfri maskiner og kjøretøy i kommunene	Prosjektleder Gabriel W. Krog, kommunene, næringsliv, landbruk	
		Utlån for testing av fossilfri maskiner og kjøretøy i næringsliv og landbruk		
		Klimasats: El-sykel-utlån gjennom bibliotekene.	KØ-sekretariat, bibliotekene, kommunene.	
	Innkjøp av klimaløsninger-prosjektet (Klimasats)	Rammeavtale for kvalitets-elsykler til tjenestesykler		
		Bistand i innkjøp av fossilfri kjøretøy og transportkrav i innkjøp av varer og tjenester.	Prosjektleder Erik Gathen Berg, kommunene	X
	Fossilfri 2030-prosjektet (Nytt interreg-prosjekt: "Fossilfri grenseregion")	Sykkel-service og aktiviteter på skolene	KØ-sekretariat, kommunene, prosjektpartnere	
		Andre aktiviteter detaljeres underveis		
	Følge opp infrastruktur for fossilfri transport i Indre Ø, med mål om biogassstasjon.	Kartlegge mulige arealer, kartlegge potensielle flåtekunder, privat og offentlig mm	Prosjektmedarbeider Biogass Oslofjord	
	Utbygging av ladestolper	Utarbeide ny rammeavtale ladestolper og oppfølging av utbygging.	KØ-sekretariat, kommunene.	X
	AUs påvirkningsarbeid AU i samarbeid med andre aktører	Mobiliseringsaktiviteter.	AU. Støtte fra KØ-sekretariat.	
4.3: Energibruk Mål:	Status og oppfølging av øvrig transportsektor	Inkluderes i Klimaplanarbeidet		
	Redusere eget transportbehov i kommunene	Inkluderes i Klimaplanarbeidet		
	Redusere transportbehovet i Østfoldsamfunnet	Fossilfri 2030-prosjektet	KØ-sekretariat, kommunene.	
		Inkluderes ellers i Klimaplanarbeidet		
		Samarbeid med andre nettverk		
		Hvis Klimasatsstøtte: Håndbok/veileder for klimasmart stedsutvikling, Klimaplanarbeidet	Evt. ekstern ressurs. Kommunene. ØFK	
		Hvis Klimasatsstøtte: Forprosjekt: Kartlegging av klimagammeldagse reguleringsplaner	Evt. ekstern ressurs. Kommunene. ØFK	
	Prosjekt/ Hovedaktivitet	Tiltak/ Delaktiviteter	Ressurser	Krever investeringer/midler fra kommunene
	Kutte klimagassutslipp fra oppvarming av kommunale bygg.	Samling(er) med og for eiendomsetatene	KØ-sekretariatet. Kommunene	X
	Økt energieffektivisering og bruk av solenergi på kommunale bygg	Forbud mot fossil olje og parafin trer i kraft 1. januar 2020. Antar at kommunene ikke trenger erfaringsdeling for å oppnå dette.		X
Øke andel fornybare og lavutslipps-materialer		1. Erfaringer fra Klimasats' massivtreprosjekt. 2. Energieffektivisering. Energy Performance Contracts 3. Dele erfaringer med prosjekterings- og byggeansvarshingler		
		Kompensasjonshingler om massivtre i byggprosjektene	KØ-sekretariat, Hobøl, Halden, Rakkestad	X
	Kutte utslipp og effektivisere energibruk i vann og avløpssektoren	Inkluderes i Klimaplanarbeidet		X
	Bidra til energitiltak i husholdningene	Kobling mot Smarte byer og samfunn-prosjekter. Stimulere til fossilfri oppvarming, enøk, solenergi i boliger	Leverandør av kalkulator. KØ-sekretariatet, Kommunikasjonsgruppe	
		1. Abonnere på og spre informasjon om fossilforbudet og energikalkulator for boliger. 2. Gjennomføre "Nye" Grønne uker/dager i kommuner, inkludert gjennomføre Enøk-kveld/ oljekampanje for å øke bruken av energirådgivning/energikalkulator for boliger og stimulere til tiltak. Støtte ØFK. Evt Klimasats	Eget prosjekt, drevet av eksterne. Sekretariatet, Klimapartnere Ø, Klimakontaktene, kommuner.	Egenandel fra kommuner kan bli aktuelt.

4.4: Forbruk og avfall	Prosjekt/ Hovedaktivitet	Tiltak/ Delaktiviteter	Ressurser	Krever investeringer/midler fra kommunene
Mål Øke bevisstheten om, og redusere miljø- og klimabelastingen fra forbruk	Hvis Klimasatsstøtte: Innbyggermøter, evt. kampanjer	"Fiksefester" der man får reparasjon/lærer, inspirasjonsmøter om matsvinn, klimavennlig mat, annet forbruk mm (omfang avhenger av prosjektstøtte)	KØ-sekretariatet, Evt. Prosjektleder	
Redusere utslipp fra avfall Redusere avfallsmengden Øke gjenvinningsgraden	Gjennom nettverk og uformelt samarbeid med andre aktører.		KØ-sekretariatet	
Erfaringsdeling om miljøledelse og miljøsertifisering	Inkluderes i Klimaplanarbeidet		Miljøfyrsttånmansvarlige i Kommunene og ØFK	
4.5: Kunnskap, holdninger og informasjon	Prosjekt/ Hovedaktivitet	Tiltak/ Delaktiviteter	Ressurser	Krever investeringer/midler fra kommunene
Mål Kompetanseheving; Klimakontaktene, andre i kommunen, næringsliv, samfunnet	Inkluderes i Klimaplanarbeidet	Systematisere Best practice-læring	Klimakontakter, KØ-sekretariatet	
Forankre og engasjere Klimarådet i Klima Østfold, politikere generelt	Klimarådskonferansen		KØ-sekretariatet, leder av Klima Østfold og Arbeidsutvalg	
	Folkevalgtopplæring (?)		Forutsetter at vi får til samarbeid med KS, kommunestyrene, partiene	
Øke kunnskapen i næringslivet om klimaløsninger	Grønne uker/Grønne folk og firmaer: Kampanjer og kurs om beste tilgjengelige teknologi - fossile maskiner og kjøretøy, Energieffektivisering, Klimasats	Prosjekt Grønne folk og firmaer: Mobilisering av befolkning, små og mellomstore bedrifter om fossile løsninger. Sammen med Nye Grønne Uker. Støtte ØFK, Evt Klimasats	KØ-sekretariat, Klimapartnere/energiforum Ø, Egen prosjektmedarbeider	
	Hvis Klimasatsstøtte: "Nye bærekraftige forretningsmodeller i handelen"	Seminarer og kurs "Nye bærekraftige forretningsmodeller i handelen"	KØ-sekretariat, Klimapartnere Østfold ("Nye Energiforum Østfold"), Egen prosjektmedarbeider	
Dialog og samarbeid mellom kommunene og næringslivet.	Klimapartnere Østfold ("Nye Energiforum Østfold")	Samarbeide om spissing og iversetning av EØs nye strategi	AU, Klimakontakter, Næringsansvarlige i kommunene, Klimapartnere Østfold ("Nye Energiforum Østfold")	
Heve befolkningens kunnskapsnivå om miljø og klima, samt tiltak	Studie: Framtidens grønne arbeidsplasser i Østfold (Klimaplanarbeidet) I hht kommunikasjonsstrategi og informasjonsplan. Gjennom de andre prosjektene/aktivitetene	Aktivt bruke Facebook, Twitter og webside, samt kommunenes websider Informateriell og stands på lokale arrangementer. Se også "grønne uker" og "Fossilfri 2030"	KØ-sekretariat, Eksterne Kommunikasjonsrådgiver, koordinator og Klimakontaktene/kommunene, kommunikasjonsgruppe.	
Øke kjennskap til Klima Østfold og arbeidsmetodikken i Viken	Utarbeide og spre dokumentasjon av Klima Østfold 2012-2019 med primærgruppetilrette og admin i kommuner og regionalt nivå i Viken.		KØ-sekretariat, AU, Klimakontakter	
	Tilby foredrag og møter om Klima Østfold		KØ-sekretariat, AU	
4.6: Landbruk	Prosjekt/ Hovedaktivitet	Tiltak/ Delaktiviteter	Ressurser	Krever investeringer/midler fra kommunene
Mål Redusere klimagassutslipp, øke karbonopptak og øke fornybar energiproduksjon i landbruket	Klimasamt landbruk Østfold 2016-19 (Prosjektet er utvidet noe). Nytt prosjekt utvikles. Klimasats.	Kursing av jordbrukere fortsetter: Energieffektiv traktorkjøring, drenering, gårdsvarme, energiproduksjon fra løvetak, bioenergi og biogass, fremme fossile alternativer og konvertering mm Nye områder: Skogskjøtsel, gartnerier. Aktiviteter overfor agronomielever og -lærere på Inspira	Prosjektleder Charlotte Forsberg, kommunenes landbruksavd., Fykesmannen, Bondelaget, Inspira, Kalnes, Tomb, samt andre tilgrensende prosjekt. Kobles med prosjektet Coben	

MER OM KLIMA ØSTFOLD

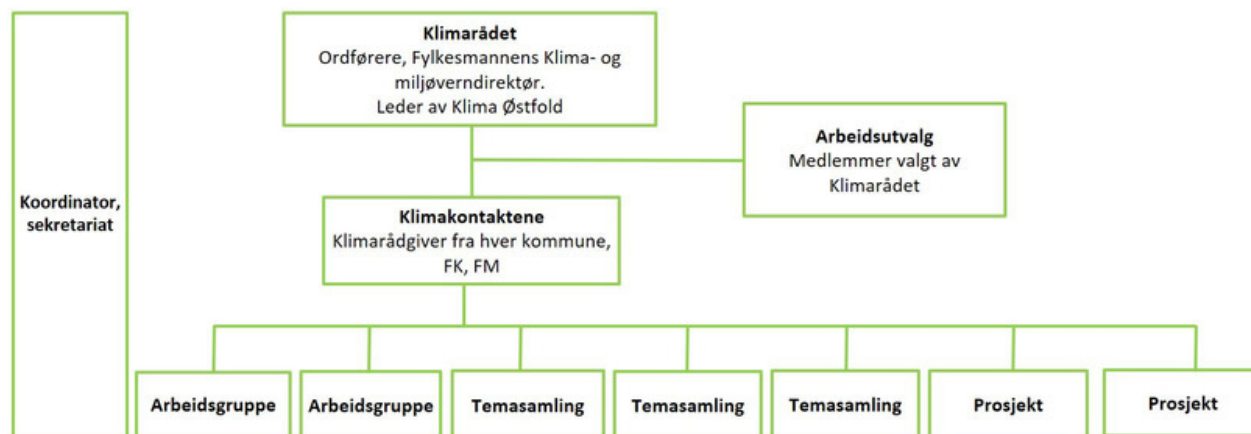
Klima Østfold ble etablert i 2012 og samarbeidet er forlenget fram til 2022. Formålet med samarbeidet er å styrke grunnlaget for å oppnå partenes egne vedtatte klimamål. Østfold vil bidra til å nå Parisavtalens ambisjoner om å begrense temperaturstigningen til godt under 2°C, helst under 1,5°C, sammenliknet med førindustriell tid. Klima Østfold vil bidra til at de nasjonale klimamålene nås.

Ved oppstart ble det gjennomført en sammenligningsstudie av alle kommunale Klima- og energiplaner. Fem områder går igjen i de fleste planer og utgjør derfor Klima Østfolds tiltaksområder:

- Areal og transport
- Energibruk og bygg
- Forbruk og avfall
- Landbruk
- Kunnskap og informasjon

Samarbeidsmodell

Nettverket har følgende organisering:

Klimarådet: Består av kommunenes ordførere og fylkesordførere, samt Klima- og miljøverndirektør hos Fylkesmannen i Oslo og Viken, eller deres stedfortredere. Klimarådet er øverste organ for Klima Østfold og vedtar årlig handlingsplan og budsjett. Klimarådet skal arbeide for realistiske løsninger og tilstrebe konsensusløsninger.

Arbeidsutvalget: Klimarådet velger en **leder** og kan velge et Arbeidsutvalg bestående av personer fra Klimarådet, som tar beslutninger på vegne av Klimarådet mellom Klimarådsmøtene. Siden oppstart av Klima Østfold har man hatt arbeidsutvalg.

Klimakontaktene - administrativ gruppe: Består av en fast kontaktperson fra administrasjonen til hver av partene. Gruppen har ansvaret for det faglige arbeidet i nettverket, og er pådrivere for at aktuelle aktiviteter følges opp i sin kommune. Kommunene deltar i de faggruppene og prosjektene som er forenlig med kommunens vedtatte politikk.

Koordinator: Organiserer og koordinerer det daglige arbeidet, fra 2016 sammen med kommunikasjonsrådgiver, prosjektmedarbeidere og andre fagressurser. Disse utgjør **sekretariatet**.

Faggruppene: Selvstendige grupper som kan opprettes i tråd med handlingsplanen – eller når det oppstår et ønske blant partene om å jobbe med egne tema.

Temasamlinger og prosjekter: Der det er hensiktsmessig organiseres temasamlinger rettet mot fagfolk i kommunene, fremfor faggrupper. I tillegg jobbes det med aktiviteter gjennom eksternt finansierte prosjekter, der klimakontaktene ofte vil være bindeleddet ut til relevante personer i kommunene.

Sarpsborg kommune

Fredrikstad kommune

Råde kommune

Rygge kommune

Eidsberg kommune

Hobøl kommune

Hvaler kommune

Marker kommune

Rakkestad kommune

Rømskog kommune

Skiptvet kommune

Spydeberg kommune

Trøgstad kommune

Våler kommune

Askim kommune

Moss kommune

Halden kommune

Fylkesmannen
i Oslo og Viken

ØSTFOLD
FYLKESKOMMUNE

KLIMA
ØSTFOLD

►► TID FOR HANDLING

